

ΣΚΗΝΗ Θ'.

ΕΥΑΛΛΙΑ (κειμένη ἐκτάθην)· ΚΟΡΝΗΛΙΑ,
ΤΟΡΣΗ ΛΑΒΙΝΙΑΝ.

ΛΑΒΙΝΙΑΝ
(εἰσερχόμενος)

Τί τρέχει;

ΤΟΡΣΗ

Παρατήρησον, ἀποθνήσκει... ὦ! ὅχι, ἀνα-
πνέει εἰσέτι...

ΚΟΡΝΗΛΙΑ

Ἐγχειρίδιον... τὴν ἐρόνευσε... τὸ στρίβω
... Λαβινιάν!... Λαβινιάν!...

ΤΟΡΣΗ

Ὑψιστε Θεέ μου! ἔλεος εἰς αὐτὴν καὶ εἰς ἐμέ!
(ἐκκλονεῖ)

ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΠΝΙΖΟΝΤΑΣ.

Ὁ καπνὸς ὧν ἐτήσιον ἰθαγενὲς τῆς Ἀμερικῆς φυτὸν, εὐχρηστον παρὰ ταῖς τότε ἀγρίαις φυλαῖς αὐτῆς, παρεχωρήθη τοῖς εὐρωπαῖκοις λαοῖς εἰς καλλιέργειαν μεγάλως τὴν σήμερον ἐπεκταθεῖσαν, ἐδόθη δ' ὡς ἀντάλλαγμα τοῖς ἀγρίοις τὸ οἰνόπνευμα ὅπερ ἀπέκτίνωσε καὶ ἐξηράνισε τὰς φυλάς ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ὁ καπνὸς ἔτερπε μόνον, μὴ ἐπενεργῶν ὀλεθρίως ἐπὶ τῶν θεμελίων τῆς υἱείας αὐτῶν. Τὰ φύλλα τοῦ δυσώδους τούτου φυτοῦ ἀποκαλοῦνται, ὡς γνωστὸν, καὶ νικοτιανή, λαβόντα τὸ ὄνομα τοῦ ἀναδόχου αὐτῶν Νικότου, πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας ἐν Πορτογαλίᾳ, ὅστις ἐστειλε τῷ 1600 εἰς Γαλλίαν τοὺς σπόρους τοῦ φυτοῦ ἐκείνου, οὗτινος ἡ καλλιέργεια ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ κατακτήσῃ τὰς πλείστας τῶν χωρῶν, καθότι ἡ καλλιέργειά του εἶναι πλέον κοινοτάτη ἐν Ὁλλανδίᾳ, Γαλλίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, Τουρκίᾳ, Μικρᾷ Ἀσίᾳ, Αἰγύπτῳ, Κίνᾳ καὶ Ἀμερικῇ κατέχουσα τὰς εὐφροωτέρας γαίας ἢ ὑποδοχὴ τοῦ φυτοῦ ὑπῆρξε κατὰ

τοὺς πρώτους τῆς ἐμφανίσεώς του χρόνους λίαν ἐνθουσιώδης ἐπηρεαζόμενη καὶ ὑπὸ τῆς προεσσίας τῆς Αἰκατερίνης τῶν Μεδικῶν, χάριν τῆς ὁποίας μᾶλλον ἐθεωρήθη πανάκεια κοσμηθεῖσα διὰ τῶν ὀνομάτων φυτὸν ἱερὸν, φυτὸν ἱατρικόν, φυτὸν τῆς βασιλείσεως.

Περὶ τοῦ τερψιθύμου ἢ δυσώδους τούτου φυτοῦ ἐγράφησαν τοσαῦτα μέχρι τοῦδε ὅσα περὶ οὐδενὸς ἄλλου· δυστυχῶς ὅμως τὰ γραφέντα μένουσι κτῆμα τοῦ ἐπιστήμονος φιλαναγνώστου, ὅστις δύναται νὰ ταφῇ οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τὸν ὄγκον τῶν καπνολογικῶν συγγραμμάτων. Αἱ ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ καπνοῦ ἰδέαι εἶναι τόσον πολλαί, ὥστε ἀμνηχανεῖ τις τί πρῶτον νὰ πιστεύσῃ καὶ τί οὐχί· ἐν τούτοις ὅμως καλὸν εἶναι νὰ γνωρίζῃ τις ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ἀχωρίστου τούτου συντρόφου του, ὅστις μετὰ τὴν θρησκείαν ἢ καὶ πρὸ αὐτῆς ἐπιχέει εἰς τὰς πληγὰς αὐτοῦ τῆς παραμυθίας τὸ βάλαμον, ποτίζων τὸν ἐγκέφαλον καὶ ὅλον τὸ νευρικόν του σύστημα μετὰ τὴν ἀνώδυνον καὶ ναρκωτικὴν αὐτοῦ ἀτμοσφαῖραν.

Πάντων τῶν πραγμάτων μόνη ἡ χρῆσις γίνεται ὠφελείας παραίτιος, ἐνῶ ἡ κατάχρησις ἐπιφέρει τᾶναντία· ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦ ὀρισμοῦ τῶν ὀρίων μεταξὺ τῶν δύο τούτων καταστάσεων εἶναι λίαν δύσκολον, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀδύνατον, ὡς ἐξαρτώμενον ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς υἱείας καὶ εὐεξίας ἐκάστου, πρὸς δὲ καὶ ἐξ ἰδιαιτέρων ἀτομικῶν περιστάσεων.

Ὑπάρχουσιν ἄτομα καπνίζοντα ἀπὸ τῆς παιδικῆς τῶν ἡλικίας πολλὰς κατὰ μῆνα ὀκτάδας καπνοῦ χωρὶς νὰ πάθωσι τὴν ἐλαχίστην βλάβην μέχρι τοῦ ἐσχάτου αὐτῶν γήρατος, καθ' ὃ ἐξακολουθοῦσι τὴν χρῆσιν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου. Ἀπ' ἐναντίας εἰς ἄλλους καὶ σμικρὰ χρῆσις ἐναποτυπώνει τὴν ὀλεθρίαν αὐτῆς εἰκόνα ἐπὶ τῇ υἱείᾳ καὶ τοῦ πρώην ἀνθρώπου αὐτῶν χρώματος. Ὡς τρίτην δὲ τινὰ τάξιν ἀνθρώπων δύναμεθα νὰ θεωρήσωμεν εὐαριθμούς τινὰς ὁργανισμοὺς μὴ δυναμένους νὰ ἐξοικειωθῶσι πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ φυτοῦ, ὅπερ ὁσάκις καπνίσωσιν ἐκτίθενται εἰς τὰ συμπτώματα ἐκεῖνα ἅτινα καταλαμβάνουσι τοὺς τὸ πρῶτον καπνίζοντας. Ὡς συμπτώματα δὲ τῶν πρωτοπείρων καπνιστῶν ἀναγράφουσιν ἄρθρον σιελόρροϊαν, μετ' ὀλίγον δὲ φαινόμενα μέλης μετὰ δυσπεψίας, τουτέστι κακουχίας, κεφαλαλγίας, ναυτίας, ἐμέτου, σκοτοδίνης κτλ., τὰ εἰρημένα δὲ συμπτώματα διακλύονται μετὰ τινὰς ὥρας ὅπως ἀναφανῶσι

μετ' ελάσσονος ἐντάσεως κατὰ πᾶν ἐπόμενον κάπνισμα, μέχρις οὐ ἐκλείψωσιν ὀλοτελῶς, ἀποκτηθείσης τῆς ἐξέως τοῦ καπνίζειν.

Ἡ εἰσαγωγή τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς εἶναι ὄντως ἀξιοπεριέργως ἐνθ' ἀφ' ἐνός ὁ πολιτισμὸς βαίνει τοσοῦτον βραδέως, ἐν δυσῶδες ἀφ' ἐτέρου φυτὸν κατέκτησεν ὅλην τὴν οἰκουμένην ἐν διαστήματι δύο περίπου αἰώνων. Εἶναι ἄρα γε συρμός, ἰδιοτροπία ἢ ἐρριζωμένη ἔξις ἢ γρηῃσις τοῦ καπνοῦ, ὃν ὁ τε ἐργάτης καὶ ὁ ἐπαίτης προμηθεύονται διὰ τῆς στερήσεως ἐτέρων ἀπολαύσεων, δαπανῶντες τὸν ὀβολὸν ὃν κερδίζουσιν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου των; Ὁ καπνὸς ικανοποιεῖ, κατὰ τὸν Forget, τὴν ἐπιβλητικὴν ἀνάγκην τῆς αἰσθησεως ὑφ' ἧς καταπιέζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν ὀπθίαν τείνει νὰ ικανοποιήσῃ δουλεύων εἰς χυδαίας ὀρεῖξεις ἐν ἐλλείψει λεπτοτέρων ἐντυπώσεων, ἃς ἀνευρίσκει μόνον ἐν τῷ μέσῳ κοινωνίας ἧς ἐπὶ τοῦ παρόντος στερεῖται. Ὁ ἄγριος τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ἐν φρουρᾷ στρατιώτης, ὁ ἐν τῷ πελάγει ναυτίλος, ὁ χαῦνος τῶν τροπικῶν χωρῶν κάτοικος, ὅστις δὲν τολμᾷ νὰ σκεφθῇ ὑπὸ τὸ ἀφόρητον τῆς θερμότητος τοῦ κλίματός του βάρος, ὁ ἀργὸς τῶν πόλεων μας, ὁ ἐκ τῶν προῶρων καταχρήσεων ἐκνευρισμένος Τοῦρκος μεταχειρίζονται τὸν καπνὸν ὡς οἱ ἐξευγενισμένοι λαοὶ τὸν χορὸν καὶ τὸ θέατρον, οἱ ποιηταὶ τὸν καφὲν καὶ ὁ φιλομαθὴς τὴν ἀνάγνωσιν. Τὸ ζήτημα τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ ἀναγνωρίζει ὡς αἰτίαν τὸ ισχυρότερον τῆς ζωϊκότητος ἐλαττήριον, τὴν αἰσθησιν, ἐνθ' παρὰ τοῖς καπνίζουσιν οἱ μὲν ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἄμεσον τοῦ καπνοῦ ἐντύπωσιν, ἀπολαμβάνοντες αὐτοῦ ὡς καὶ τοῦ ἀέρος ὃν ἀναπνέουσιν, οἱ δὲ ἀντλοῦσιν ἐκ τῆς χρήσεως αὐτοῦ εὐεξίαν φέρουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐλπίδα ἢ τὴν ἀνάμνησιν τῆς εὐτυχίας, ἐνθ' συγχρόνως ροφῶντες κατὰ περιόδους τὸ γλυκὺ τοῦ σιγάρου των πνεῦμα ἐξακοντίζουσιν αὐτὸ πρὸς τὴν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν των ἀτμοσφαῖραν. Ὁ καπνὸς ὑψώθη εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἠθικοῦ μεταρρυθμιστοῦ, ὥστε δὲν πρέπει νὰ ἐκτιμῶμεν αὐτὸν διὰ μόνων τῶν χημικῶν καὶ φυσιολογικῶν διδομένων, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ὀψιν τῶν ἠθικῶν ἀντιδράσεων, αἵτινες τοσοῦτον εἶναι σπουδαῖαι ἐν τῇ ὑγιεινῇ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν τὸ φυτὸν τοῦτο ἔχῃ τὰ ἀτοπήματά του, ἔχει ὅμως ἀφ' ἐτέρου καὶ τὰς ἡδονὰς του, καθότι χρησιμεύει διὰ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων ὡς τὸ φάρμακον τῆς θυγατρὸς τοῦ πολιτισμοῦ ἀσθενείας, ἧτις ἀποκαλεῖται ἀνία. Ὁ

ιατρός πρέπει νὰ σέβηται τὰς ἀπάτας καὶ τὰς πλάνας εἰς ἃς ὑποπίπτει ὁ κοινὸς τῶν ἀνθρώπων, ὅστις ὅτε μὲν ἀποδίδει εἰς τὸν καπνὸν τὴν εὐχέρειαν εἰς τὰς νοεράς αὐτοῦ ἐργασίας, ὅτε δὲ ἰσχυρίζεται ὅτι χωνεύει κάλλιον καπνίζων. Ἡ ὀρεξις τοῦ καπνοῦ ἐγκαταλείπει τελευταία τοὺς πάσχοντας, ἢ δ' ἀνάγκησις τῆς ὀρέξεως ταύτης θεωρεῖται ὡς εὐνοϊκὸς τῆς ἀναρρώσεως οἰωνός.

Μόνην τὴν κατάχρησιν τῆς οὐσίας ταύτης ὀφείλομεν ν' ἀποφεύγωμεν καθὼς καὶ τὴν πρόωρον αὐτῆς γρηῃσιν, καθόσον μάλιστα οὐδόλως εἰς τὴν ὑγίαν συντελοῦσα, εἶναι καθ' ἑαυτὴν δηλητηριώδης, ἐνεργοῦσα ὀλεθρίως πάντοτε ἐπὶ τῶν ἐφήδων καὶ τῶν μαθητευομένων οἵτινες νομίζουν τὸ σιγάρου καὶ τὴν πίπαν ὡς σημεῖον ἀνδρώσεως καὶ χειραφετήσεως τρόπον τινά. Ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι ὁμοιάζει τις ταχέως πρὸς ἄνδρα, καὶ τοῦ ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρῶσιν αὐτὸν εἰσέτι παῖδα, ὠθεῖ τοὺς πλείστους, ἵνα μὴ εἴπωμεν τοὺς πάντας, εἰς τὴν ἔξιν τοῦ καπνίζειν παιδιόθεν, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἐτέρου καὶ τοῦ μιμητικοῦ τῆς ἀνδρωπίνης φύσεως, πρὸς δὲ καὶ τῶν ὀχληρῶν πολλάκις φιλικῶν προτροπῶν. Χεῖριστον ὅμως καὶ κτηνωδέστατον ἅμα εἶναι τὸ ἀπαύστως καπνίζειν, ὡς συμβαίνει ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐν ἣ τὸ κάπνισμα εἶναι τὰ προλεγόμενα πάσης πράξεως, πάσης συναστροφῆς, πασῶν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων. Ὁ ἀνατολίτης ἀφυπνήσας λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας τὴν πίπαν ὅπως ἀφήτη αὐτὴν τὴν ἐσπέραν, πρὸ τριῶν δ' ἐτῶν ἰδιαίτερος ὑπάλληλος ἀποκαλούμενος τσι-βουκτσῆς ἀπετέλει μετὰ τῶν πηχιαίων αὐτοῦ καπνοσυρίγγων μέρος τῆς συνοδίας παντός μεγιστάνος. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τοῖς οἰνοπωλείοις τῶν φλαμανδικῶν χωρῶν δύναται τις νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀθλιότητα τὴν ἐκ τῆς διπλῆς καταχρήσεως τοῦ ζύθου καὶ τοῦ καπνοῦ, τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν χαρεμίων προερχομένης· εἰς τούτους μὲν ἔλλειψις παντελῆς οἰκογενείας, ἐνθ' παρ' ἐκείνοις αἱ φαῦλαι τῶν καπηλείων ἀπολαύσεις ἀντικαθιστῶσαι τὴν οἰκογένειαν ἐπιφέρουσιν ἐπὶ τέλους τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς πατρίδας ἐστίας. Ἡ κατάχρησις τοῦ καπνοῦ ἐκνευρίζει τὸ πνεῦμα, καθιστᾷ αὐτὸ ἀόριστον, ἀμβλύνει τὴν προσοχὴν, ἐξασθενεῖ τὴν μνήμην· τὸ καπνίζειν εἶναι εἰδός τι ἐγκεφαλικῆς ἀργίας, ἧτις, ἐπαναλαμβανομένη συχνὰ καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον, καθίστησιν ἀνίκανον τὸ πνεῦμα, ὅπερ περιπίπτει εἰς ἀνεπα-

νόρθωτον νάρκην. Παρά τοῖς Εὐρωπαίοις ἡ κατάρχησις τοῦ καπνίζεῖν βαίνει ἐκ παραλλήλου σχεδὸν πάντοτε πρὸς τὴν τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ὅτε ἡ ἀσιατικὴ χανότης ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς ὀρμητικότητος καὶ κτηνωδίας τοῦ ἄγγλου πυγμαίου. Ἐν Ἀνατολῇ, κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις αὐτόπτου συγγραφέως, τὸ καπνίζεῖν καθίσταται πρόσκομμα εἰς τὴν τακτικὴν ἐργασίαν, πρὸ τῆς ἐπινοήσεως μάλιστα τῶν σιγαροχάρτων, εἰς τὸν ἐκπολιτισμὸν καὶ ἰδίως εἰς τὴν ταχεῖαν διεξαγωγὴν τῶν δημοσίων ὑποθέσεων.

Ἄν ἤδη θελήσωμεν νὰ τείνωμεν τὸ οὖς καὶ εἰς τὰ περὶ καπνοῦ ὑπὸ τῶν ἱατρῶν λεγόμενα, θέλομεν παρομοιάσει αὐτοὺς πρὸς τοὺς ὀρησκευτικούς λειτουργοὺς τοὺς συνιστῶντας εἰς τὸ κοινὸν πράγματα τὰ ὅποια πῶποτε αὐτοὶ δὲν θὰ ἔχωσι τὴν ὑπομονὴν νὰ τηρήσωσι. Ἄπαντες οἱ ἱατροὶ καπνίζουσιν ἐν ἐπιγνώσει τῆς βλάβης εἰς τὴν ἐκτίθενται, πλὴν ἃς ὁμολογήσωμεν ὅτι γίνονται οἱ δυστυχεῖς, ἰδίως ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς χώραις, θύματα τῆς περιποιήσεως τῶν πελατῶν αὐτῶν, οἵτινες τυπικῶς προσφέρουσιν εἰς αὐτοὺς τὴν καπνοθήκην των μετὰ τοῦ ἀχωρίστου μέλανος συντηρηθῆς, τοῦ καφέ. Οἱ ἱατροὶ, εἴπομεν, ἀποδίδουσιν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν ὀργάνων δι' ὧν καπνίζομεν αὐτὸν, πλῆθος παθολογικῶν καταστάσεων, τινὰς τῶν ὁποίων περιεργείας μᾶλλον χάριν θέλομεν ἀναφέρει, ἀφίνοντες εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀναγνώστου νὰ καπνίζῃ ὅσον θέλῃ, ἂν πράγματι εὐρίσκη ἡδονὴν ἐν τῷ πράγματι τούτῳ. Αἱ ἡδοναί, τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι τοσούτῳ σπάνιαι, ὥστε πρέπει νὰ μὴ ἀφίνωμεν νὰ μᾶς διαφύγωσι, καθότι ἡ ἡδυπάθεια ἐγκτεται τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις χάριν αὐτῆς ὑφίσταται ἀπείρους θυσίας ἐν τῷ παρόντι ὅπως κερδίσῃ τὸ μέλλον καὶ μηδεμίαν θυσίαν διὰ τὸ μέλλον ὅπως κερδίσῃ τὸ παρόν· ἀγνοοῦμεν τίς ἐκ τῶν δύο φρονιμώτερος.

Κατὰ τὸν Leroy, ὁ καρκίνος τοῦ χεῖλους παρατηρεῖται 2 0]0 ἐπὶ γυναικῶν, 26 δὲ 0]0 ἐπὶ ἀνδρῶν, διζφορὰ οὐσιώδης ὀφειλομένη εἰς τὴν συνήθειαν τοῦ καπνίζεῖν. Ἐτέρᾳ πάθῃσις ἐπίσης σπουδαία θεωρεῖται ὁ διηνεκὴς ἐρεθισμὸς τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ στόματος καὶ τοῦ φάρυγγος, ἐν ᾗ παρατηροῦνται κεκρισωμένα φλέβες παρὰ τοῖς σφύδρα καπνίζουσιν, αἵτινες ῥηγνύμεναι ἐνίοτε δίδουσι χώραν εἰς αἱματώδεις στομακτίτιδας ἐπιπολαζούσας ἰδίως παρὰ

τοῖς Εὐρωπαίοις στρατιώταις εἰς ὧν τὸ στόμα ἡ ὑπαρξίς ποῦρου θεωρεῖται φυσικὴ κατάστασις. Πολλοὶ ὑπεστήριξαν ὅτι τὸ καπνίζεῖν συντελεῖ εἰς ἀπίσχνευσιν τοῦ σώματος ἕνεκα τῆς μεγάλης τοῦ σιέλου ἀπωλείας· πλὴν τὰ γεγονότα ἀποδεικνύουσι πολλάκις τὸ ἐναντίον, ἐπειδὴ οἱ καλοὶ καπνισταὶ πτύουσιν ἥκιστα, ἐνῶ παρὰ τοῖς μὴ τοιοῦτοις δύναται νὰ παραβλαθῇ καὶ αὕτη ἡ πέψις καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ χρησιμωτάτου εἰς τὴν πέψιν σιέλου, ὡς καὶ διὰ τῆς καταπόσεως τοῦ ὑπὸ μορίων νικοτίνης πλήρους σιέλου, ὅτε ἀναφαίνονται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ πόνοι στομαχικοὶ μετὰ ἐμέτων συμβαινόντων μετὰ τὴν λήψιν τροφῆς καὶ οἵτινες ἐκλείπουσιν καὶ θεραπεύονται ἅμα παυσανμένης τῆς κακῆς τοῦ καπνίζεῖν μετὰ τὸ γεῦμα ἔξωος.

Κόπτει ἄρα γε τὴν ὄρεξιν ὁ καπνός; Ἀπατᾷ μόνον αὐτὴν ὡς καὶ πᾶς ἄλλος ἀντιπερισπασμὸς ἀναβάλλων τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς. Ἄπαντες πρακτικῶς γνωρίζομεν ὅτι οἱ σφύδρα καπνίζοντες δὲν ἔχουσι καὶ σφοδρὰν ὄρεξιν, στεροῦνται μάλιστα παντελῶς αὐτῆς· τὴν προῖαν καθ' ἣν εὐρίσκονται εἰς κατάστασιν νωθρότητος πάντων τῶν ἐκουσίων ὀργάνων πρὸς δὲ καὶ τῶν μὴ εἰς τὴν βούλησιν ὑποκειμένων· ἐδῶ εὐρίσκει τις τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον πᾶς γνήσιος καπνιστὴς κρατῶν τὴν προῖαν σιγάρων διευθύνεται ὅπου δεῖ. Ὡς χαρακτηριστικὰ τῶν μανιωδῶς καπνιζόντων σημειωτέα τὸ ὠχρὸν καὶ ἐλαιόχρουν τῆς χροιάς, οἱ μαῦροι ὀδόντες, τὰ ὑποκύανα χεῖλη, αἱ τρέμουσαι χεῖρες, τὸ ἀδρανὲς καὶ μὴ αποφασιστικὸν τοῦ χαρακτῆρος. Ὁμολογουμένως ἐλάχιστοι ἢ μᾶλλον σπάνιοι δύνανται νὰ παρουσιάσωσι τὰ εἰρημένα συμπτώματα, ὥστε πιθανὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὑπερβολαί, ἐν τούτοις δύναται τις χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τύψιν συνειδότος νὰ πιστεύσῃ ἂν οὐχὶ πάντα, τοῦλάχιστον τὰ 2]5 τῶν λεγομένων.

Τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου πληθυσμοῦ οὐδόλως ἢ ἐν μέρει μόνον λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἀνδρικήν τοῦ καπνίζεῖν συνήθειαν· ἐν ταῖς ἡμετέραις τοῦλάχιστον χώραις, τὸ καπνίζεῖν παρὰ γυναικὶ εἶναι μᾶλλον σπανιότης ἀπαντωμένη συχνότερον παρὰ ταῖς γυναῖξιν ἄλλων ἐθνικοτήτων, ὅποια ἐπὶ παραδείγματι αἱ τῶν Τούρκων, τῶν Ἀρμενίων καὶ λοιπῶν. Αἱ γυναῖκες τῶν πρώτων ἰδίως τὴν μὲν ἄλλην τοῦ σώματος διάπλασιν καὶ περὶ τὴν φυσικὴν καλλονὴν ἀμερμποὶ οὔσαι, ἔχουσι παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν τοὺς χειρίστους τῶν ὀδόντων, τουτέστιν ὀδόν-

τας ὁποῖους παρασκευάζει πολυχρόνιος τοῦ καπνίζειν ἔξις, ὑποβηθουμένη καὶ ὑπ' ἄλλων ἐπικουρικῶν αἰτίων, εἰς τρόπον ὥστε παρὰ πολυλαῖς ἐξ αὐτῶν παρατηρεῖ τις ἀντὶ σειρᾶς μαργαριτοειδοῦς, ὡς ἀποκαλεῖ τοὺς ὀδόντας ἡ φαντασία, κιτρινοπρασίνην ἢ μελανίζουσιν σειρὰν ὀστέων παρεμφερῶν τὴν χροὶν καὶ πᾶν ἄλλο ἢ τὸ πρὸς τὸ κατὰ φύσιν τῶν ὀδόντων χρῶμα.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ μιμητικώτερον τῶν ζώων, παρασυρόμενος ἐπὶ τινα πάντοτε χρόνον εἰς ἀπομίμησιν πραγμάτων τὰ ὑποῖα νομίζει τουλάχιστον καλὰ: φέρει ὁμματαῦθ' ἄλ' ἡ νομίζων ὅτι γίνεται ἄνθρωπος τοῦ συρμοῦ, ἀδιάφορον ἂν κινδυνεύῃ νὰ γίνῃ μύωψ· ἰσταται ὀρθοτράχηλος καὶ πάντοτε προσεκτικός, ὡς ὁ παρατεταγμένος στρατιώτης, χάριν τοῦ διπλωματικοῦ τοῦ κολλήρου· ἀδυνατεῖ νὰ γονατίσῃ κινδυνεύων νὰ ἐπιδείξῃ τὴν γέμνωσιν τοῦ χάριν τοῦ ἐπικολλήτου πανταλονίου τοῦ· φέρει ἐπὶ κεφαλῇ, ὡς Μελιταῖος ἀχθοφόρος, τὸ βαρὺ τῶν ὑψηλῶν πέλων ἄχθος καὶ πλεῖστα παρόμοια πράττει, πρὸς τί; ὅπως δείξῃ ὅτι εἶναι τὸ μιμητικώτατον τῶν ζώων. Πλὴν παρελείψαμεν νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω βασανιστήρια καὶ τὸ συμπληρωματικὸν τοῦ στόματος κόσμημα ὑπερ ἀντιπροσωπεύουσι τὰ σιγάρα τῆς Χαβάνας. Γνωρίζομεν ἀνθρώπους εὐρισκομένους εἰς διηνεκὴ νάρκη καὶ εἰς εἰδὸς τι ἀποβλακώσεως ἐπερχομένης εἰς αὐτοὺς κατόπιν τοῦ τῶν δριμύων καὶ ναρκωτικῶν πούρων καπνίσματος· ἐν τούτοις προτιμῶσι τὴν ἀπελπιστικὴν ταύτην θέσιν, ὡς ὁ γέρων Ἀσιανὸς τὴν ὀπιοφωγίαν, μόνον καὶ μόνον ὅπως ἴδωσιν αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι μέγα τι καὶ ἀνδρικὸν ποιοῦντας. Ἐπίσης ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι συστηματικοὶ καπνισταὶ πούρων, δίδοντες ὁμῶς εἰς ἑαυτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ ταῖς τριόδοις, ἐνῶ ἐν παραθύρῳ καὶ κατὰ μόνους ἐλίσσουσιν ἀδρομερῶς κεκοιμημένον τὸ χόρτον τοῦ Ἀρμυροῦ ἐντὸς πανταλέπιου ὀρυζοχάρτου ὅπως προπαρασκευασθῶσι διὰ τοῦ ἡπίου τούτου ναρκωτισμοῦ εἰς τὸν δημοσίᾳ γενησόμενον, ὡς οἱ γελοιοποιοὶ τῶν παλαιῶν ἀγάδων, ἐξησκούντο καὶ προπαρασκευάζοντο εἰς τοὺς μορφασμοὺς ἀπέναντι τοῦ καθρέπτου των.

Ἰδομεν πολλάκις ὀθωμανόπαιδας ζητοῦντας παρὰ τῆς φερούσης αὐτοὺς εἰς τὰς ἀγκάλας μητρὸς σιγάρων ὅπερ καὶ τοῖς παρεχωρεῖτο, διότι τὸ ἐν τῶν θηλακίῳ πάσῃ ὀθωμανίδος χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη καπνοῦ μετὰ χάρτου καὶ πυρελίων,

τουτέστιν ὁλοκλήρου πυρπολητικῆς ἀποσκευῆς ἥτις πολλάκις συνετέλεσεν καὶ εἰς πυρκαϊῶν παραγωγὴν, ὣν μία πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποτεφρώσασα σουλτανικὸν τι μέγαρον ἐγένετο κίτλια τῆς αὐστηρᾶς τοῦ καπνίζειν σιγάρων παρεμποδίσεως, διαταγῆς μὴ ἰσχυράς πλείοντον τῶν τασσάρων ἡμερῶν, ἐπειδὴ οἱ θεργία κληθεῖς ἐνόμισαν φρονιμώτερον νὰ ἐπιτίθενται κατὰ τῶν ἀπαγορευόντων αὐτοῖς τὸ καπνίζειν παρὰ νὰ διακόψωσι τὴν μόλις ἀρξαμένην ἡδονήν των.

Ἄπαντες σχεδὸν πληρόνομεν τὸν φόρον τῆς ὑγείας καὶ τῶν χρημάτων ἡμῶν εἰς τὸν σκληρὸν τοῦ καπνοῦ δεσπότην· ἀπασαι αἱ κυβερνήσεις ἐφρόντισαν νὰ ἐπιβάλλωσι βαρεῖς ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν φόρους εἰσπράττουςαι οὕτω ἐλαφρυντικὰς τῶν οἰκονομικῶν τοῦ τόπου δυσχερειῶν προσόδους, πλὴν μόνῃ ἡ Ἑλλὰς νομίζει καλὸν νὰ μὴ φορολογῇ βεχρύτερον τὸ προϊόν τοῦτο μὴ μιμουμένη κατὰ τοῦτο τὴν γείτονα Τουρκίαν, ἐν ἣ ἀντὶ πάσης ὁκτὸς εἰσπράττει ἡ κυβέρνησις 7 1]2 δραχμὰς ἀντὶ τῶν 2 1]2 τὰς ὁποίας εἰσέπραττε μέχρι τοῦδε. Κατὰ τὸ περιγεγόμενον τῶν ἐρευνῶν περιέρχου τινός, πᾶς γνήσιος τοῦ καπνοῦ ἐραστῆς καταναλίσκει τουλάχιστον 10 δράμια καπνοῦ καθ' ἑκάστην, ὥστε ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐν πόλει κατοικοῦμένη ὑφ' ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομ. ἀνθρώπων αἱ 500,000 μόνον καπνίζουσιν, ἔχομεν ἡμερησίαν κατανάλωσιν 12,500 ὁκάδων καπνοῦ ἀποφέροντος πρόσοδον οὐ σμικρὰν, ὥστε δικαίως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς σπουδαία πηγὴ πόρων ἡ τιμωρία τῆς ἀνθρωπίνης ταύτης ἀδυναμίας.

Ἐὰν ἐδίδετο ἡμῖν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφέρωμεν εὐχὴν τινα ἢ ἂν εἶχομεν τὰ μέσα νὰ ἐπηρεάσωμεν τὰς ἀνθρωπίνους διαθέσεις, ἠθέλομεν εὐχθῆν ἢ προτρέψαι ἀποχὴν ἀπὸ τῆς φαρμακερᾶς ταύτης βοτάνης, ἰδίως εἰς τὸ φύλον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξαιρετικῶς ἡ φύσις ἐπλάσεν ὠραιότερον τοῦ ἑτέρου, μὴ ἀκολουθήσασα τὸ κατὰ τὴν πλᾶσιν τῆς λοιπῆς ζωϊκῆς φύσεως προδιαγραφὴν σχεδίου καθ' ὃ τὰ ἄρρενα τῶν ζώων εἶναι πολλῶ τῶν θηλέων ὠραιότερα, ὥστε τείνει τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐλήφθη ἐν τῇ δημιουργίᾳ τοῦ ἀνθρώπου σχέδιον κατὰ τοῦ ὁποίου δὲν ἐπρόφθασε νὰ διαμαρτυρηθῇ ὁ ταλαίπωρος Ἀδάμ ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ζώων εὐρεθεῖς ἐν καταστάσει μὲν ὑπνοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς δημιουργίας, ἐν στιγμῇ δὲ παραφορᾶς μετὰ τὴν ἀφύπνισιν καὶ οὕτω, χάριν τῆς συγκινήσεως εἰς ἣν ἐνέβαλεν

αὐτὸν ἢ προμήτωρ ἡμῶν, ἔφερε τοὺς δυστυχεῖς αὐτοῦ ἀπογόνους εἰς θέσιν νὰ στενάζωσιν ὑπὸ τὸ βρῦ τοῦ γυναικείου δεσποτισμοῦ φορτίον... Ἀφήσατε, φίλοι, εἰς τὰς Ἀσιανὰς καὶ τὰς παρὰ πηλείας τὰ ἔθνη, τὸ δυσώδες τοῦτο χόρτον εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ὁσμὴν ἀκουσίως ἐνίστα ὑποβάλλεσθε χάριν τῶν γονέων ἢ τῶν συζύγων σας. Μὴ ἐπιθυμήσητε τὴν δυσώδη τοῦ στόματος τῶν καπνιστῶν ἀπόπνοιαν οἵτινες ἀνευρίσκουσιν ἐν τῷ ὑμετέρῳ τὴν κατὰ φύσιν ἡδεῖαν τῆς ἀναπνοῆς εὐωδίας τὴν ὁποίαν ἐπονομάζουσιν τινες καὶ βαλσαμώδη, πλὴν, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ὀζει μήτε ὡς βάλαμον τοῦ φιοραθέντι, μήτε ὡς τὸ τοῦ Τιλού. — ἀλλ' ἔστω βαλσαμώδης, — ἐστὲ δὲ βέβαιαι ὅτι θέλετε ἔχει τί διὰ τὸ ὁποῖον θέλετε μένει ἐπίζηλοι, ἔχουσαι ὑπὲρ ὑμῶν τὴν λευκὴν τῶν ἀνδρῶν ψῆφον, εἰς κατὰκτησιν τῆς ὁποίας δὲν ἔχετε νὰ θυσιάσητε παρὰ μόνην τὴν ὅπως δῆποτε βρεῖαν προῖκά σας.

Γ. ΑΚΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

ΕΝ Τῇ ΝΟΤΙῳ ΑΦΡΙΚῇ.

(Συνέχεια καὶ τέλος — ἴδε φυλλίδ. Ζ').

Ὁ βόνασσος, προδήλως, εἶχε πλησιάσει εἰς τὸ μέρος ἐνθα ἔμενον οἱ λέοντες· οὗτοι δὲ βλέποντες αὐτὸν αἰμόφυρτον καὶ χωλαίνοντα διενόηθησαν ὅτι ὤφειλον νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς προσφορωτάτης ἐκείνης εὐκαιρίας.

Ὁ λέων ἀρπάζει, γενικῶς, τὸ ζῶον καθ' οὗ ἐπιπίπτει, ἐκ τῆς πλευρᾶς, ἐγγὺς τῶν γλουτῶν, ἢ ἐκ τοῦ λάρυγγος ὑπὸ τὴν κάτω σιαγόνα. Εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν δράττεται ποτε τοῦ αὐχένος. Ἡ πλευρὰ εἶναι τὸ σῶμα τῆς προσβολῆς τοῦ σημείου καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἀρχεται τὸ πρῶτον καταξασχίζων. Οἱ ἰθαγενεῖς εἰσι σύμφωνοι περὶ τούτου καὶ μάλιστα συμφερίζονται τὰς τοῦ λέοντος ὁρέξεις ὅποταν πρόκηται νὰ ἐκλέξωσι τὸ πρὸς ἰδίαν των χρῆσιν τεμάχιον τοῦ κρέατος. Ἐνίοτε ἀπαντᾷ τις ἄλκην τῆς ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι καταβεβροχθισμένον ὑπὸ λέοντος, τὸ δὲ ἐπίλαιπον σῶμα, ἐξωθεν, ἀνέπαφον σχεδόν. Τὰ ἐντόσθια καὶ τὰ λιπαρὰ ἐν γένει μέρει ἀρκοῦσιν, ὡς γεῦμα καὶ διὰ τὸν μεγαλείτερον τῶν λεόντων. Ὁ θῶς πλησιάζει πολλάκις, περιφέρειται περὶ τὸ βρῶμα μυχθίζων, ἐνίοτε ὁμῶς

τὸ θράσος του τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ λέοντος, ὅστις τὸν φονεῖ παραχρῆμα δι' ἐνὸς μόνου κτυπήματος.

Ἀμα ὡς κορεσθεῖς, ὁ λέων ἀποκοιμᾶται, καὶ τότε ἀποβαίνει εὐκόλως ὁ φόνος του. Ἀλλως τε ἡ θήρα τοῦ λέοντος διὰ κυνῶν εἶναι ἥκιστα ἐπικίνδυνος παρὰ βαλλομένη πρὸς τὴν τῆς Ἰουδικῆς τίγρεως. Καθότι οἱ κυνηγετικοὶ κύνες περιστοιχοῦντες τὸν λέοντα καὶ ὑλακτοῦντες, περιάγουσιν αὐτὸν εἰς ἀπελπιστικὴν ἀμηχανίαν καὶ οὕτω ὁ θηρευτὴς ἔχει τὸν ἀποχρῶντα καιρὸν ὅπως σκοπεύσῃ καὶ πυροβολήσῃ ἀνέτως.

Τοὺς λέοντας εὕρισκε τις πάντοτε ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ εἰς τὰ μέρη ὅπου ὑπάρχει ἀφθονος θήρα. Οὐδέποτε τὰ θηρία ταῦτα συναθροίζονται εἰς ἀγέλην ἀλλ' εἰς μικρὰ στίφη ἐξ ἧς ὅκτω λεόντων οἵτινες ἴσως ἀποτελοῦσιν οἰκογένειαν καὶ ὁδοιποροῦσι πρὸς ἀνύχνευσιν τροφῆς. Περισσότερον κινδυνεύει τις νὰ καταπατηθῇ ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Λονδίνου, ἢ νὰ διαμελισθῇ ἐν Ἀφρικῇ ὑπὸ τῶν λεόντων, ἐκτὸς ὅταν θηρεύῃ αὐτούς. Οὐδὲν τῇ ἀληθείᾳ ἐξ ὧν εἶδον καὶ ἤκουσα διηγούμενα περὶ τῶν ζῶων αὐτῶν δύναται νὰ διακωλύσῃ τὰς ἐκδρομὰς τοῦ περιηγητοῦ, τοῦ κοινοῦ θάρρους κεκτημένου.

Ἡ αὐτὴ ἰδέα ἣτις ὥθησε τοὺς ζωγράφους εἰς τὸ νὰ εἰκονίσωσι τὸν λέοντα ὑπὸ φανταστικὰ χαρακτηριστικὰ παρώτρυνα βεβαίως καὶ τοὺς αἰσθηματολόγους ὥστε νὰ θεωρῶσι τὴν ὠρυγὴν του ὡς τὴν φρικαλεοτέραν ἐπὶ γῆς κραυγὴν. Ἡκούσαμεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην ὠρυγὴν τοῦ βασιλέως τῶν τετραπόδων· ἡ φωνὴ αὕτη εἶναι τῷ ὄντι ἡχηρὰ λίαν καὶ ἐμποιεῖ φόβον ὁσάκις μάλιστα ἐνοῦται μὲ τὸν φρικώδη τῆς βροντῆς δοῦπον τῆς Ἀφρικανικῆς χώρας· ὅποταν ὁ ζῶφος τῆς νυκτὸς εἶναι τοιοῦτος ὥστε μεθ' ἐκάστην ἀστραπὴν φαεινὴν δῶν καὶ γοργὴν, καταλαμβάνεται τις ὡς ὑπὸ παντελοῦς τυφλώσεως· ὅποταν ἡ βροχὴ πίπτῃ τὸσον ῥαγδαίως ὥστε σβένει τὴν πυρὰν σου καὶ σ' ἐγκαταλείπει ἀπροστάτευτον, ἄνευ τινὸς δένδρου τούλάχιστον, ἄνευ τοῦ πυροβόλου σου ὅπερ καταβεβρεγμένον δὲ ἀποβαίνει ἐνίοτε καὶ ἀχρηστον. Ἀλλ' ὅταν εὕρισκῃσαι ἐφ' ἀμάξης ἢ ἐντὸς καλοῦ οἴκου τὸ πρᾶγμα διαφέρει πολὺ, ἀκούεις δὲ τὴν ὠρυγὴν τοῦ λέοντος ἄνευ θαυμασμοῦ καὶ τρόμου. Τὸ νὰ συρράπτῃ τις φράσεις περὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς τοῦ λέοντος κραυγῆς εἶναι ταυτὸ ὡς ν' ἀπαγγέλλῃ μεγαλοπρεπεῖς φλυαρίας. Ἡ φωνὴ τοῦ στρουθοκαμήλου εἶναι ὅσον καὶ ἡ τοῦ λέον-